

Material didàctic de la pel·lícula

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

2009-2010
Drets dels infants

// Cicle de Cinema
sobre els Drets Humans

1r cicle d'ESO

OBJECTIUS EDUCATIUS

- Conèixer i valorar els drets reconeguts a la persona en la Declaració universal dels drets humans i en la Convenció sobre els Drets de l'Infant.
- Identificar i localitzar en el temps i en l'espai els processos i esdeveniments rellevants de la història del món.
- Identificar els processos i mecanismes que regeixen els fets i la interrelació entre fenòmens polítics, econòmics, socials i culturals, conèixer la multicausalitat dels fets i les seves conseqüències i valorar el paper dels homes i les dones com a subjectes dels processos.
- Prendre consciència de pertinença a diferents àmbits socials i culturals i de la igualtat de drets i deures dels individus, reconèixer la diversitat com a element enriquidor de la convivència, emetre judicis fonamentats i manifestar actituds de respecte cap a valors i opinions diferents del propi, valorant-los críticament.
- Identificar les causes d'alguns conflictes al llarg de la història i en l'actualitat, valorant la necessitat de trobar solucions dialogades als problemes. Assumir els valors de la cultura de la pau en el decurs de debats i tasques de grup, adoptant una actitud responsable, solidària, participativa i dialogant.
- Desenvolupar l'afectivitat en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb els altres, des del respecte, la confiança i la igualtat, rebutjant els prejudicis, els estereotips i les relacions basades en el domini de l'altre.

- Reconèixer la diversitat social i cultural com enriquidora de la convivència, mostrant respecte per cultures diferents a la pròpia i valorant els costums i estils de vida propis com a signes d'identitat i formes de cohesió social.
- Identificar i rebutjar les situacions d'injustícia i discriminació, per raó de gènere, origen o creences, dins i fora del propi entorn.
- Reflexionar i relacionar dins un context les causes i les conseqüències de les desigualtats econòmiques i socials i dels conflictes bèl·lics.

CONTINGUTS EDUCATIUS

Ciències socials, geografia i història

- Reconeixement dels drets i deures individuals i col·lectius, identificant i rebutjant les situacions de desigualtat, injustícia i discriminació.
- Identificació dels focus de conflicte en el món actual i valoració del diàleg i de la cooperació com a formes pacífiques de resolució de conflictes.
- Situació en el temps i en l'espai dels fets històrics rellevants.
- Valoració de la funció de la memòria històrica en la construcció del futur.

Institut d'Educació

Ajuntament de Barcelona

Drets Civils

Material didàctic de la pel·lícula

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

Educació per al desenvolupament personal i la ciutadania

- Distinció i relació entre els drets individuals i drets col·lectius i entre els drets i deures, tot reconeixent el seu caràcter universal.
- Coneixement de la Declaració Universal dels Drets humans i d'altres documents de caràcter fonamental i universal i presa de consciència de la seva necessitat i vigència.
- Identificació i rebuig de comportaments i actituds discriminatòries (sexistes, misògines, homofòbiques, xenòfobes, de preponderància de la força física) en les relacions personals i socials.
- Reconeixement de la diversitat social, cultural, afectiva i d'opcions religioses i laiques que es manifesten en el nostre entorn i manifestació d'actituds de sensibilitat, respecte i empatia envers costums, valors morals, sentiments i formes de vida diferents als propis, tot reconeixent els valors comuns.
- Desenvolupament d'actituds de comprensió, cooperació i solidaritat amb persones depenents i col·lectius en situacions desfavorides.
- Identificació, anàlisi i rebuig de les causes que provoquen situacions de marginació, desigualtat i injustícia social en el món.
- Anàlisi de les causes i conseqüències dels conflictes a nivell mundial, reconeixent el paper dels organismes internacionals. Identificació d'actituds i estratègies de construcció de la pau des del compromís de trobar solucions als conflictes.

Història i cultura de les religions

- Valoració del dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió i manifestar actituds de respecte cap a les diverses formes de religiositat i laïcisme, tot rebutjant qualsevol tipus d'injustícia o discriminació.

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

GUIA DIDÀCTICA - MATERIAL PER AL PROFESSORAT

Els valors de la pel·lícula

El niño con el pijama de rayas és l'adaptació cinematogràfica d'una faula que ens parla del mal que poden arribar a fer els prejudicis, del perill que poden arribar a tenir aquestes idees preconcebudes, molt sovint engendrades per la por vers allò desconegut.

A partir de l'experiència d'en Bruno, un nen de 8 anys, tant el film com la novel·la en què es basa aconseguen fer-nos plantejar aquells interrogants més ingenus, més propis d'una mirada infantil i innocent, així com subratllar cap a on porta l'estigma de les diferències, la xenofòbia i l'abús de poder.

En veu d'aquest nen se'ns explica una història de secrets i mentides, d'enganys i prejudicis. Tot un procés de pèrdua de la innocència que destapa la crueltat darrere dels conflictes, especialment envers els més petits, encara buits de qualsevol posicionament o ideologia.

Un cant a l'amistat i a la diferència centrat en el si de la Segona Guerra Mundial i desenvolupat entre els llindars d'un camp d'extermini nazi i la casa adjacent del comandant al càrrec. Un conte amb un missatge que transcendeix espai i temps, i que esdevé una crítica que ben bé podria fer-se a qualsevol dels conflictes latents avui.

Quins drets es treballen?

La **Convenció dels Drets dels Infants** és el primer tractat internacional que reconeix els drets i obligacions dels infants. Es consideren infants totes aquelles persones menors de 18 anys. La **Declaració universal dels drets dels infants**, aprovada l'any 1959 per l'Assemblea de les Nacions Unides, en recollia els drets bàsics. La Convenció dels Drets dels Infants, també aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, n'ofereix una nova visió. Els considera com a persones que formen part d'una família i d'una comunitat amb drets i responsabilitats, adients a la seva edat. Els estats signants de la Convenció es comprometen a donar-la a conèixer dins el seu territori, a definir polítiques que defensin els seus interessos i a emprendre accions per fer-les complir. Periòdicament els estats han de presentar un informe davant un comitè d'experts en drets dels infants, a Ginebra, explicant les mesures que apliquen per fer respectar la Convenció. A finals del 2008 l'havien ratificada 193 països. Els 54 articles de la Convenció defineixen com a principis bàsics: el dret a una vida digna, el respecte a les opinions i punts de vista

dels infants, la no-discriminació per raons de raça, religió, llengua o cultura i l'interès superior de l'infant.

La **Convenció dels Drets dels Infants** compleix 20 anys l'any 2009.

DRET A UNA EDUCACIÓ DE QUALITAT

L'educació ha de promoure una cultura de pau, de tolerància envers els altres i de respecte al medi ambient.

DRET A PARTICIPAR EN LA VIDA SOCIAL, POLÍTICA I CULTURAL

Han de poder expressar les seves creences culturals o religioses, respectant sempre les de les altres persones.

DRET A LA PROTECCIÓ

Ningú no pot maltractar un infant.

* Cal tenir en compte que l'acció del film se situa en dates anteriors a la firma de la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), i, per tant, també de la Declaració dels Drets dels Infants (1959). De fet, la primera de les esmentades declaracions va ser adoptada precisament arran de l'horror viscut durant la Segona Guerra Mundial. A partir d'aleshores, i per primer cop a la història, el món (representants dels països aliats) reconeixia un conjunt de drets a tots els éssers humans pel simple fet de ser-ho. Hi recollia drets tan destacats com el dret a la vida, a la integritat física, la llibertat, la seguretat, la igualtat davant la llei o la llibertat de pensament i culte religiós.

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

GUIA DIDÀCTICA - MATERIAL PER AL PROFESSORAT

La mirada de la innocència i el desenvolupament dels prejudicis

El niño con el pijama de rayas és una pel·lícula basada en la recent novel·la homònima escrita per l'irlandès John Boyne, en què la segregació i l'extermini de la població jueva durant la II Guerra Mundial són el teló de fons d'un conte a favor de l'amistat i les diferències.

Un context històric que és viscut des de l'experiència d'en Bruno, un nen de 8 anys, fill d'un comandant de les SS. Un punt de vista, per tant, molt particular i especialment interessant que serveix de punt de partida per a descodificar la construcció social dels prejudicis i les desigualtats. Perquè, si alguna cosa s'ha de destacar d'aquest relat són, precisament, els motius pels quals John Boyne, l'autor de la novel·la original en què es basa el film, va decidir explicar aquesta faula partint d'una mirada i experiència infantils.

Hem de tenir present que, d'entrada, se'ns suposa desconexedors i desconexedores del context sociopolític del moment i, sobretot, de les raons que han conduït a tal situació. Així doncs, si no fos per les imatges que ho delaten, en un primer moment ignorem la feina del pare del Bruno, així com les raons per les quals tota la família s'ha de traslladar als afores de Berlín. Com a espectadors i espectadores, de paraula només se'ns explica allò que coneix en Bruno, en ulls i oïdes de qui ens fem partícips de la realitat que se'ns presenta.

Quan el nostre protagonista rep la notícia de la precipitada mudança només pot respondre amb descontentament. A Berlín viu en una gran casa plena de racons interessants per jugar als exploradors, hi té els seus amics, l'escola i, sobretot, hi ha els seus avis. La nova casa, en canvi, està aïllada enmig del no-res i no hi té ningú amb qui jugar. Només de lluny divisa un tancat similar al d'una granja on hi ha força gent uniformada que ell creu afortunada pel simple fet d'estar en companyia.

La visió desoladora de la situació presentada per Bruno ben bé podria ser la reacció de qualsevol infant de la seva edat. Se sent sol i no comprèn la situació. I, com dèiem, nosaltres només la comprenem gràcies a les imatges que l'acompanyen, que delaten personatges uniformats de les SS, un camp de concentració i el vestuari i l'escenografia de l'Alemanya dels anys 40.

L'elecció de la mirada infantil, descrita amb innocència i plena de perplexitat, permet a l'autor qüestionar-se els

fets des d'uns ulls encara buits de prejudicis i, d'aquesta manera, obliga lectors i lectores, espectadors i espectadores, a observar els fets des d'una mirada no preconcebuda. Només uns ulls de criatura poden descriure la crueta d'una realitat tan injusta i irracional com aquella i fer-nos-ens preguntes.

Així, tot i que la història que viurà Bruno, el descobriment d'un camp de concentració a tocar de casa seva, l'amistat que establirà amb en Shmuel, el nen del pijama de ralles de l'altre costat de la tanca, i les dificultats per entendre allò que està passant, no són més que part d'un relat de ficció, el missatge que se'n desprèn és una crítica real que transcendeix el context històric en què se centra i el lloc en què s'ubica.

Des d'aquesta mirada de nen de 8 anys, es busca una postura més humana i poètica, renunciant potser a un discurs més històric. Però és que, com ja s'avançava, aquest no és l'objectiu del relat. El que el relat pretén recollir és la perplexitat i la confusió d'un nen que no entén per què hi ha un tancat prop d'on ell viu; ni per què hi ha gent a l'altra banda amb qui ell no pot jugar (mentre ell es veu sol). I, així, reflectir també l'horror d'allò que va passar als camps de concentració de l'Alemanya nazi. És, per tant, una estratègia de l'autor de la novel·la per qüestionar les arrels infundades d'allò que va succeir. I ho fa despertant les preguntes més bàsiques, i aparentment gairebé massa senzilles, com "Què hi feia aquella gent darrere la tanca? Com era possible que allò passés? Com podia haver-hi gent que en formés part?". Preguntes, al cap i a la fi, que encara avui ens plantegem.

Així doncs, tant film com novel·la aconsegueixen fer una clara crítica a la violència exercida contra persones innocents, especialment contra les criatures en temps de guerra. I, sobretot, un clar qüestionament sobre les raons per les quals es duen a terme tals injustícies. Contrastant la visió, l'actitud i les accions de les persones adultes amb les de les criatures, en Bruno i en Shmuel aconsegueixen treure a la llum unes raons socialment construïdes, apreses i transmises de grans a petits. Només la mirada innocent d'una criatura és capaç de destapar la insensatesa dels prejudicis que van donar lloc a l'extermini de la població jueva i que, encara avui, donen lloc a guerres, genocidis i tot tipus de violacions dels drets humans contra població innocent jutjada des d'un punt de vista concret.

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

GUIA DIDÀCTICA - MATERIAL PER AL PROFESSORAT

El niño con el pijama de rayas és, doncs, un cant a l'amistat. Una amistat despresa de qualsevol prejudici i que, per tant, pot veure més enllà de les diferències. Entre Bruno i Shmuel, el nen a l'altra banda del tancat, l'important és allò que poden fer junts, no pas allò que els separa. Per a ells, les seves diferències, estigmatitzades i portades fins a l'extrem de la discriminació i l'extermini, són una curiositat, un món ric i ple de coses per descobrir. El joc d'exploradors que porta en Bruno a descobrir aquest món tancat l'ajuda a descobrir allò que realment s'amaga darrere de les coses. Tot un procés de pèrdua de la innocència amb un tràgic desenllaç: l'equivocada mort d'en Bruno dins el camp d'extermini.

La determinació del context històric

Tot i que el film de *El niño con el pijama de rayas* és una adaptació cinematogràfica molt respectuosa amb el relat literari original, les diferències interposades pel que fa al llenguatge conviden a noves reflexions, especialment respecte a la descripció del context històric en què es desenvolupa l'acció.

L'acció se centra en el Berlín de 1942, en plena Segona Guerra Mundial. Un moment, doncs, de gran transcendència històrica i extensament conegut per tothom. Tanmateix, altre cop cal remarcar que s'ha de tenir sempre present que ni la voluntat de la pel·lícula, ni la de la novel·la, no és la de fer un retrat documental de la realitat del moment, sinó la d'explicar l'experiència d'en Bruno i, de retruc, de la seva família, durant aquell període. Evidentment, la referència històrica és deliberada i, per tant, influeix en el devenir del relat i en el missatge que volen transmetre llibre i pel·lícula, però tot i així és important recordar que l'Holocaust és no més la base a partir de la qual es fa una reflexió a un altre nivell, més poètic i humà.

Així, tot i que l'objectiu final de la història és fer una mirada crítica envers les conseqüències que poden tenir els prejudicis, l'odi i la violència exercida sobre les persones innocents, film i llibre no deixen de ser una forma de recuperació de la memòria històrica a voluntat expressa dels seus autors. I és que, tal com afirma John Boyne, la seva obligació com a escriptor és assegurar-se que encara avui recordem allò que va passar i que ens continuem preguntant-nos com va ser possible. D'aquesta manera, tot i ser conscient de la dificultat i fins i tot la controvèrsia que representa escriure històries sobre aquell període, i enca-

ra més centrar una història de ficció en l'holocaust, Boyne ho considera necessari i ho pren com una oportunitat. Una oportunitat per recordar a les noves generacions les barbaritats comeses, clares violacions contra els drets humans, i fer-nos-en així conscients perquè això no es torni a repetir.

De totes maneres, no és en va que escull una mirada infantil per al desenvolupament del seu relat, ja que, segons afirma, aquesta semblava la manera més respectuosa de tractar un tema tan delicat com aquest. A més, els dilemes, qüestionaments i crítiques que es desprenen del relat literari i cinematogràfic acaben per transcendir la realitat de l'holocaust. Com dèiem, el genocidi dut a terme durant la Segona Guerra Mundial construeix l'entorn perfecte per a la creació d'un relat de ficció que expliqui i tregui a la llum les injustícies realitzades en aquells anys: la mirada innocent d'en Bruno, el punt de vista idoni per fer aflorar la ridícula d'uns prejudicis construïts sobre idees infundades, i el mur que separa la casa d'en Bruno del camp de concentració on viu en Shmuel, la representació física d'un abús de poder basat en una prèvia separació ideològica. Tanmateix, les temàtiques tractades per novel·la i pel·lícula van molt més enllà, fins al punt de no tenir ni lloc ni època. Ben bé aquesta història podria estar centrada en qualsevol dels conflictes latents avui: Rwanda, Somàlia, Palestina, Darfur, Zimbabwe o l'Iraq, per exemple. I és que, malauradament, els murs divisoris, els genocidis, els conflictes armats, i tot tipus de violacions dels drets humans més fonamentals, encara continuen existint i, per tant, el qüestionament dels prejudicis que tan sovint els fonamenten segueix sent un tema rellevant ara i aquí o en qualsevol moment i lloc del món.

Contrastant els relats: el poder de les imatges

Tot i tractar-se d'una adaptació cinematogràfica de gran semblança al relat literari de John Boyne, cal destacar algunes diferències d'allò que es desprèn entre film i novel·la, conseqüència del llenguatge que és propi a cada àmbit.

Mentre que en el llibre la informació amb què es compta es redueix a les paraules relatades pel Bruno, el protagonista, al film les imatges se sumen a la paraula, parlant per elles mateixes. Unes imatges que, a més, carreguen un pes històric important i engloben tres moments històrics dife-

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

GUIA DIDÀCTICA - MATERIAL PER AL PROFESSORAT

rents: el moment que representen, el moment en què van ser enregistrades i, en aquest cas coincidint, el moment en què són visionades.

El relat se situa a l'any 1942, en plena Segona Guerra Mundial. Però, com dèiem, allò que se'ns vol ressaltar no és tant el fet històric com la innocència d'una mirada infantil d'aquest Bruno de tan sols 8 anys que no acaba de saber què passa i ni molt menys per què passa. És a partir dels seus petits descobriments com anem coneixent l'entorn i tots els esdeveniments que hi ocorren. De fet, durant la lectura de la novel·la no es menciona ni el camp de concentració ni específicament el conflicte. Però en el film no calen paraules per exemplificar quelcom que com a espectadors i espectadores del s. XXI hem vist tantes i tantes vegades. La nostra mirada carrega un coneixement extra que costa d'encaixar amb la innocència que subratlla el film. Tot i

no haver viscut l'holocaust en pròpia pell, avui tenim una concepció, una idea d'allò que va passar i de com eren els camps de concentració. I ens costa acceptar que els personatges no sàpiguen què està passant, especialment en el cas del personatge de la mare, ja adult¹.

Així, allò que en la novel·la s'insinuava, però com que no es veia s'anava endevinant, en el film pren una evidència molt més clara per la força i el poder de les imatges. Ja que tot i que en els diàlegs tampoc no es mencioni, la construcció escenogràfica de l'entorn on passen els fets vols ser autèntica i tan propera a la realitat com sigui possible. Així, tot i que mirem la pel·lícula des dels ulls d'una criatura de 8 anys, perplex i desconixedor d'allò que veu, nosaltres, com a espectadors i espectadores, no ens podem desprendre del coneixement que ja tenim dels fets i ens és impossible sorprendre'ns com ho fa ell.

¹ El film dona més protagonisme al personatge de la mare que no pas la novel·la, quasi exclusivament centrada en l'experiència d'en Bruno.

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

GUIA DIDÀCTICA - MATERIAL PER AL PROFESSORAT

Propostes per al debat

ELS PREJUDICIS

«Encara que és una història de l'holocaust, que té lloc a Alemanya a la dècada dels anys 40, per a mi aquesta és una història atemporal. Amb tots els conflictes que vivim avui en dia, tant a Rwanda, Somàlia, Palestina, Israel, Darfur, Zimbabwe, o Iraq, em sembla que aquesta història és tan rellevant ara com en qualsevol altre moment de la història. Ens ha tocat molt profundament tant a mi com a milers de lectors de tot el món. Aquests nens tenen el potencial i la capacitat de superar les diferències culturals i identitàries i d'aquesta manera demostren que els éssers humans poden portar-se bé si ningú no els anima a odiar-se».

Mark Herman, director de la pel·lícula

- Sabríeu definir què són els estereotips? Per quins motius creieu que s'acostuma a estereotipar els grups que són diferents a nosaltres? Podríeu pensar en la manera com, en el film, els nazis estereotipen la població jueva? Quines conseqüències té?

- Reflexioneu al voltant dels conceptes: *prejudicis*, *discriminació*, *estereotips*. Tant en relació als seus efectes a l'holocaust o d'altres conflictes, com en relació a d'altres aspectes.

- Podríeu pensar en conflictes actuals que també siguin fruit dels prejudicis?

- La reacció d'en Bruno quan descobreix que en Shmuel, el seu nou amic, és jueu és la següent: «Ets jueu? No pot ser que siguis jueu. Crec que haig de marxar». Per què creieu que reacciona d'aquesta manera? Quines són les seves contradiccions?

LA MIRADA INFANTIL

«Crec que l'única manera respectuosa de manejar un tema com aquest era a través dels ulls d'un nen».

John Boyne, escriptor de la novel·la

- Per què creieu que es ressalta la mirada infantil? Reflexioneu, d'una banda, al voltant de l'educació i del potencial transformador de les futures generacions; i, d'altra banda, al voltant del poder de les institucions, els governs i els mitjans de comunicació a l'hora de potenciar unes idees determinades.

- Per què creieu que, en certa manera, xoca tant la innocència d'en Bruno? Creieu que una persona adulta pot ser naïf? En quins aspectes pot ser-ho?

Comenteu les diferències entre les actituds dels personatges adults i les de les criatures de la pel·lícula.

ELS CONFLICTES ARMATS

- Reflexioneu al voltant dels motius que poden conduir la gent a actuar de la manera com es va fer a l'holocaust. Reflexioneu al voltant dels sistemes totalitaris, l'abús de poder, la discriminació per motiu de religió, llengua, origen...

Sabeu si encara existeixen conflictes al món on es produeixin situacions similars? Feu una recerca al voltant del significat de genocidi i de diferents exemples al llarg de la història.

EL FINAL DE LA PEL·LÍCULA

- Per quin motiu creieu que llibre i pel·lícula acaben d'aquesta manera? Quin pensu que és l'objectiu? A quines conclusions ens volen fer arribar?

LES ARTS COM A EINA CRÍTICA

«És presumptuós creure que des de la perspectiva actual algú pugui realment entendre els horrors d'un camp de concentració, però és la responsabilitat de l'escriptor destapar tanta veritat emocional com pugui».

John Boyne, escriptor de la novel·la

- Per què penseu que tant l'autor del llibre com el director de la pel·lícula donen tanta importància al seu paper com a artistes a l'hora de recuperar la memòria històrica? Creieu que és important?

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

PROGRAMA DE MÀ - MATERIAL PER A L'ALUMNAT

Sinopsi

Quan en Bruno, un nen de vuit anys fill d'un oficial nazi, s'assabenta que la seva família es trasllada als afores de Berlín no està gens content. La nova casa està situada en un lloc inhòspit i aïllat i ja no podrà jugar amb els seus amics. Però quan un dia, avorrit, decideix jugar al seu joc preferit, els exploradors, acabarà per descobrir un indret enreixat on viu gent vestida amb un pijama de ratlles. Des de l'altre costat de la tanca, acabarà fent-se amic d'en Shmuel, un nen de la mateixa edat que viu a l'altre cantó. La seva amistat acabarà per destapar secrets i posarà sota qüestionament els prejudicis i temors dels més grans.

Fitxa tècnica

Títol original: *The Boy in the Striped Pyjamas*

Direcció: Mark Herman

Guió: John Boyne i Mark Herman, basat en la novel·la homònima de John Boyne

Música: James Horner

Interpretació: Asa Butterfield, Vera Farmiga, David Thewlis, Jack Scanlon, Amber Beattie, Richard Johnson, Sheila Hancock, Rupert Riend, David Hayman, Jim Norton, Cara Horgan

Producció: Regne Unit i EUA, 2008

Durada: 96 minuts

Versió: original amb subtítols en castellà

Quins drets es treballen?

La **Convenció dels Drets dels Infants** és el primer tractat internacional que reconeix els drets i obligacions dels infants. Es consideren infants totes aquelles persones menors de 18 anys. La **Declaració universal dels drets dels infants**, aprovada l'any 1959 per l'Assemblea de les Nacions Unides, en recollia els drets bàsics. La Convenció dels Drets dels Infants, també aprovada per l'Assemblea de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989, n'ofereix una nova visió. Els considera com a persones que formen part d'una família i d'una comunitat amb drets i responsabilitats, adients a la seva edat. Els estats signants de la Convenció es comprometen a donar-la a conèixer dins el seu territori, a definir polítiques que defensin els seus interessos i a emprendre accions per fer-les complir. Periòdicament els estats han de presentar un informe davant un comitè d'experts en drets dels infants, a Ginebra, explicant les mesures que apliquen per fer respectar la Convenció. A finals del 2008 l'havien ratificada 193 països. Els 54 articles de la Convenció defineixen com a principis bàsics: el dret a una vida digna, el respecte a les opinions i punts de vista dels infants, la no-discriminació per raons de raça, religió, llengua o cultura i l'interès superior de l'infant.

La **Convenció dels Drets dels Infants** compleix 20 anys l'any 2009.

DRET A UNA EDUCACIÓ DE QUALITAT

L'educació ha de promoure una cultura de pau, de tolerància envers els altres i de respecte al medi ambient.

DRET A PARTICIPAR EN LA VIDA SOCIAL, POLÍTICA I CULTURAL

Han de poder expressar les seves creences culturals o religioses, respectant sempre les de les altres persones.

DRET A LA PROTECCIÓ

Ningú no pot maltractar un infant.

EL NIÑO CON EL PIJAMA DE RAYAS

Mark Herman

PROGRAMA DE MÀ - MATERIAL PER A L'ALUMNAT

* Cal tenir en compte que l'acció del film se situa en dates anteriors a la firma de la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), i, per tant, també de la Declaració dels Drets dels Infants (1959). De fet, la primera de les esmentades declaracions va ser adoptada precisament arran de l'horror viscut durant la Segona Guerra Mundial. A partir d'aleshores, i per primer cop a la història, el món (representants dels països aliats) reconeixia un conjunt de drets a tots els éssers humans pel simple fet de ser-ho. Hi recollia drets tan destacats com el dret a la vida, a la integritat física, la llibertat, la seguretat, la igualtat davant la llei o la llibertat de pensament i culte religiós.

Notes de producció

John Boyne, escriptor de la novel·la:

- «És presumptuós creure que des de la perspectiva actual algú pugui realment entendre els horrors d'un camp de concentració, però és la responsabilitat de l'escriptor destapar tanta veritat emocional com pugui».

- «Crec que l'única manera respectuosa de tractar un tema com aquest era a través dels ulls d'un nen».

Mark Herman, director de la pel·lícula:

- «Encara que és una història de l'holocaust, que té lloc a Alemanya a la dècada dels anys 40, per a mi aquesta és una història atemporal. Amb tots els conflictes que vivim avui en dia, tant a Rwanda, Somàlia, Palestina, Israel, Darfur, Zimbabue o Iraq, em sembla que aquesta història és tan rellevant ara com en qualsevol altre moment de la història. Ens ha tocat molt profundament tant a mi com a milers de lectors de tot el món. Aquests nens tenen el potencial i la capacitat de superar les diferències culturals i identitàries i d'aquesta manera demostren que els éssers humans poden portar-se bé si ningú no els anima a odiar-se; que els governs, les institucions i els mitjans de comunicació poden cultivar i cultiven el conflicte i la desconfiança. Són idees molt actuals amb una rellevància universal, i crec que aquesta història les fa accessibles a tot el món».

- «Quan estava escrivint l'adaptació, vaig descobrir que els comandants del camp de concentració juraven confidencialitat sota l'amenaça de mort per tal que les seves activitats fossin de màxim secret. Tenien prohibit explicar a ningú, incloses les seves pròpies famílies, en què consistia la seva feina. Això va ser de gran ajuda a l'hora d'escriure el guió, especialment per explicar perquè el comandant no li havia explicat res a la seva dona sobre el programa d'extermini: ella creia que es tractava d'un camp de treball i descobreix la veritat per casualitat».

- «Avui en dia el públic té l'avantatge de saber el que va passar en realitat, perquè algunes coses li resultaran òbvies. Pot ser que els espectadors no compreguin el fet que la dona no ho sabés; estava vivint al costat del camp de concentració, així que per força ho havia de saber. Però algunes persones no saben res. A Auschwitz, per exemple, la dona del comandant va viure pràcticament sobre del camp durant dos anys sense tenir ni idea que allò era un camp d'extermini. El més increïble de la història és que aquests dos nens, cadascun a un costat de la tanca, no saben allò que està passant».

La crítica ha dit

Fotogramas, per Núria Vidal

«[...] el horror de ver con unos ojos inocentes y limpios lo que esos campos eran en realidad. La valentía de esta historia es la de mostrar el contraplano. El cine nos ha enseñado muchas veces lo que pasaba en los campos de las alambradas hacia adentro, pero casi nunca lo que sucedía fuera. [...] Herman no pierde nunca el punto de vista de Bruno, el niño solitario que busca a alguien con quién jugar en este mundo donde nada es lo que parece. Todo lo vivimos a través de él [...]».

El País, per Carlos Boyero

«[...] El director Mark Herman describe la relación, el conocimiento, el jugueteo, la complicidad, el cariño, entre dos niños, el hijo del hombre que dirige un campo de concentración y un prisionero judío. También pretende huir del maniqueísmo revelándonos, a través de los personajes de la madre y la esposa del pulcro matarife, que existían alemanes adultos que ignoraban o abominaban del espanto que se estaba perpetrando en esas infames cárceles [...]».